

– низький рівень підготовки кадрів і відсутність досвіду роботи в умовах ринкової економіки.

У сучасних умовах важливим елементом розвитку туристичної системи країни є формування ефективно інфраструктури, що потребує подальшого наукового вивчення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/>
2. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/>
3. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР – поточна редакція від 11.02.2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/>
4. Про захист прав споживачів: Закон від 12.05.1991 № 1023-XII поточна редакція від 10.06.2017. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/>
5. Герасименко В.Г., Галасюк С.С. Організація надання туристичних послуг: навчальний посібник. Одеса: Атлант, 2014. 242 с.
6. Нездоймінов С.Г. Наукова парадигма підприємництва в економічній системі туризму / С.Г. Нездоймінов // Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому. 2008. №12. С. 54–60.
7. Синицина Г.А., Тарасов І.Ю. Проблеми та перспективи розвитку підприємств туристичної галузі України. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/196.pdf>
8. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу / Ткаченко Т.І.: Монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 537 с.

УДК 338.48 (477)

Галасюк С.С.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри туристичного
та готельно-ресторанного бізнесу
Одеського національного економічного університету*

ТРИЗІРКОВІ ГОТЕЛІ У СТРУКТУРІ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню структури категоризованих готелів України та їх частки у складі колективних засобів розміщення. Проаналізовано сучасний стан тризіркових готелів Одеського регіону та вивчено їх інфраструктуру. Виявлено рейтинг тризіркових готелів Одещини згідно з відгуками споживачів. Сформульовані певні висновки щодо предмета дослідження.

Ключові слова: тризіркові готелі, засоби розміщення, категоризація готелів, інфраструктура готелів, рейтинг готелів за відгуками.

Галасюк С.С. ТРЕХЗВЕЗДОЧНЫЕ ГОСТИНИЦЫ В СТРУКТУРЕ СРЕДСТВ РАЗМЕЩЕНИЯ УКРАИНЫ

Статья посвящена исследованию структуры категоризованных гостиниц Украины и их доли в составе коллективных средств размещения. Проанализировано современное состояние трехзвездочных гостиниц Одесского региона и изучена их инфраструктура. Выявлен рейтинг трехзвездочных гостиниц Одещины в соответствии с отзывами потребителей. Сделаны определенные выводы по предмету исследования.

Ключевые слова: трехзвездочные отели, средства размещения, категоризация гостиниц, инфраструктура гостиниц, рейтинг отелей по отзывам.

Galasyuk S.S. THREE-STAR HOTELS IN STRUCTURE OF MEANS OF PLACEMENT IN UKRAINE

Article is devoted to a research of structure of the categorized hotels of Ukraine and their share in structure of collective means of placement. The current state of three-star hotels of the Odessa region is analysed and their infrastructure is studied. The rating of three-star hotels of Odessa region according to responses of consumers is revealed. Certain conclusions on an object of research are drawn.

Keywords: three-star hotels, means of placement, categorization of hotels, infrastructure of hotels rating of hotels according to reviews.

Постановка проблеми. Згідно зі статтею 19 чинного Закону України «Про туризм» усі готелі та інші об'єкти, призначені для надання послуг із розміщення, зобов'язані отримувати свідоцтва про встановлення відповідної категорії; працювати без наявності цього документа забороняється. Водночас згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 803 встановлення категорій має відбуватися на добровільній основі, що суперечить нормам Закону «Про туризм». Крім того, нормативне підґрунтя для встановлення категорій у вигляді «зірок» є тільки для готелів (ДСТУ 4269:2003), а юридичні документи для отримання «рівнів обслуговування» усіма іншими засобами розміщення відсутні. Подібні розбіжності у нормативно-правових актах разом із відсутністю контролю спричинили ситуацію, в якій більшість засобів розміщення уникають проходження процедури категоризації. Тому доцільним є проведення аналізу поширення категоризованих готелів по території України, виявлення їх структури за «зірками», а також дослідження інфраструктури

тризіркових готелів на підставі методики, оприлюдненої в працях [1; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітленню процесу категоризування готельних підприємств України присвячені дослідження вітчизняних науковців: М.Г. Бойко та Л.М. Гошкало [3], Н.М. Кузнецової та С.Г. Нездоймінова [4], М.П. Мальської та І.Г. Пандяк [5]. Основні підходи до категоризації готелів та міжнародний досвід присвоєння певних категорій викладені у наукових працях І.М. Білецької [6], С.С. Галасюк [7; 8] та колективу авторів під керівництвом А.Ю. Парфененко [9]. Крім того, у статті використовуються дані статистичного збірника про діяльність колективних засобів розміщення [10], а також відомості офіційного реєстру категоризованих готелів України [11].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження місця тризіркових готелів у структурі категоризованих готелів України та Одеського регіону, аналіз їх сучасного стану, зокрема інфраструктури, а також визначення рейтингу на підставі відгуків споживачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з Реєстром свідоцтв про встановлення категорій готелям [11], зараз у нашій державі налічується 236 категоризованих готелів із 745, узагальнені відомості про які подані в статистичному бюлетені [10] (табл. 1).

За даними табл. 1, частка категоризованих готелів в Україні становить 31,7%, тобто в середньому третина засобів розміщення готельного типу отримали певну категорію.

Варто зазначити, що поширення категоризованих готелів по території України відбувається вкрай нерівномірно. Так, більшість із них зосереджено в центрах ділової активності – м. Києві (44 од., або 18,6%), Одеській (42 од., або 17,8%) та Львівській (29 од., або 12,3%) областях, на які припадає 48,7% (115 од.) їх загальної кількості (рис. 1).

Слід відмітити незначну питому вагу на ринку категоризованих готелів таких міст-мільйонників, як Харків та Дніпро (8%), які мають по 19 засобів розміщення відповідно. За винятком Полтавщини (10 категоризованих готелів), у решті регіонів України розташовано лише по декілька готелів (від 1 до 8), які мають певну кількість зірок. Дві області – Луганська та Чернівецька – не мають категоризованих готелів взагалі.

Частка категоризованих готелів по областях України коливається від 5,9% (1 готель із 17) на Волищині до 56,0% (42 готелі із 75) на Одещині. Проте в туристично розвинутих регіонах питома вага категоризованих готелів знаходиться на середньому рівні. Так, на Львівщині тільки кожен третій готель (31,2%, або 29 готелів із 93) отримав певну категорію, а в м. Києві та на Харківщині – кожен другий (51,8% та 51,4% відповідно).

Крім Волищини, низьку питому вагу категоризованих готелів мають також Закарпатська (8,3%, або 3 готелі із 36), Кіровоградська (9,1%, або 1 готель із 11), Вінницька (12,5%, або 2 готелі із 16), Чернігівська (13,3%, або 2 готелі із 15), Черкаська (15,0%, або 3 готелі із 20), Житомирська (15,8%, або 3 готелі із 19), Рівненська (18,8%, або 3 готелі із 16) області.

У деяких регіонах України частка категоризованих готелів сягає позначки майже 45 або більше відсотків. Так, у Запорізькій області 6 із 14 готелів отримали певну категорію (42,9%), на Харківщині – 19 із 37 (51,4%). Проте загальна кількість готелів у цих областях невелика.

Табл. 2 містить інформацію про готелі України та Одещини, які отримали певну категорію [розраховано за 9].

Варто зазначити, що у країнах Європи найбільша питома вага (60%) належить готелям категорії 3*, тому що саме вони користуються популярністю серед туристів. В Україні ця група готелів також є найпоширенішою (40,3%), хоча й не відповідає структурі масового попиту (рис. 2).

Щодо категоризованих готелів Одещини, то в їх структурі спостерігається явний дисбаланс – найпопулярнішою групою є чотиризіркові готелі (35,7%), а на двозіркові доводиться лише 7,1%. П'ятизіркові готелі загалом в Україні та в Одеському регіоні мають такі позиції: 12,3% та 28,7%, що не відповідає загальносвітовій тенденції поділу засобів розміщення на категорії, де на готелі найвищої категорії припадає найнижчий відсоток (до 5% включно).

У табл. 3 зібрано інформацію про вісім тризіркових готелів, які надають послуги туристам на території Одеського регіону.

Таблиця 1

Поширення готелів, зокрема категоризованих, по областях України

№ з/п	Регіони України	Кількість готелів, од.	Зокрема категоризованих готелів, од.	Частка категоризованих готелів, %
1	м. Київ	85	44	51,8
2	Одеська область	75	42	56,0
3	Львівська область	93	29	31,2
4	Дніпропетровська область	52	19	36,5
5	Харківська область	37	19	51,4
6	Київська область	54	13	24,1
7	Полтавська область	32	10	31,3
8	Івано-Франківська область	40	8	20,0
9	Запорізька область	14	6	42,9
10	Херсонська область	16	6	37,5
11	Хмельницька область	21	5	23,8
12	Сумська область	14	5	35,7
13	Миколаївська область	20	4	20,0
14	Донецька область	13	4	30,8
15	Тернопільська область	11	4	36,4
16	Закарпатська область	36	3	8,3
17	Черкаська область	20	3	15,0
18	Житомирська область	19	3	15,8
19	Рівненська область	16	3	18,8
20	Вінницька область	16	2	12,5
21	Чернігівська область	15	2	13,3
22	Волинська область	17	1	5,9
23	Кіровоградська область	11	1	9,1
24	Чернівецька область	10	0	0
25	Луганська область	8	0	0
	Усього	745	236	31,7

Так, відповідно до проведеного аналізу, тризіркові готелі Одещини переважно розташовані в обласному центрі (7 од., або 88%) (рис. 3).

Дислокація засобів розміщення, категорованих на 3*, включає чотири райони – центр м. Одеси (1 готель), Аркадія (3 од.), Великий Фонтан (1 од.), р-н парку Шевченка (1 од.), Пересип (1 од.) та смт. Затока (1 готель).

Загальна ємність тризіркових готелів Одещини становить 2414 місць. З них 1414 зосереджено в Одесі (60%), зокрема: в центральній частині міста – 48 місць (2%), в Аркадії – 880 місць (35%), в районі парку Шевченка – 58 місць (2%), на Великому Фонтані – 450 місць (18%), на Пересипу – 78 місць (3%).

Найбільш потужними засобами розміщення, які отримали категорію 3*, є ті, що були побудовані за радянських часів: «Мирний курорт» (350 місць), «ГК Одеса» (440 місць), «Аркадія» (440 місць) та «Рута» (1000 місць). Проте останній, незважаючи на розташування в курортній місцевості смт. Затока, наявність двох залів для проведення ділових заходів та крокову доступність до морського узбережжя, має найнижчу оцінку за якість обслуговування на Booking.com (7,3 бали) серед тризіркових готелів Одещини. Готель «Юність», у складі якого було 270 місць, зараз перебуває на реконструкції.

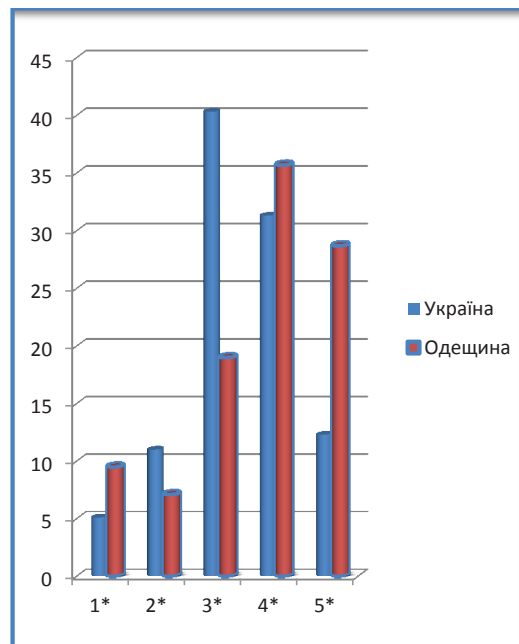

Рис. 2. Структура категорованих готелів України та Одещини

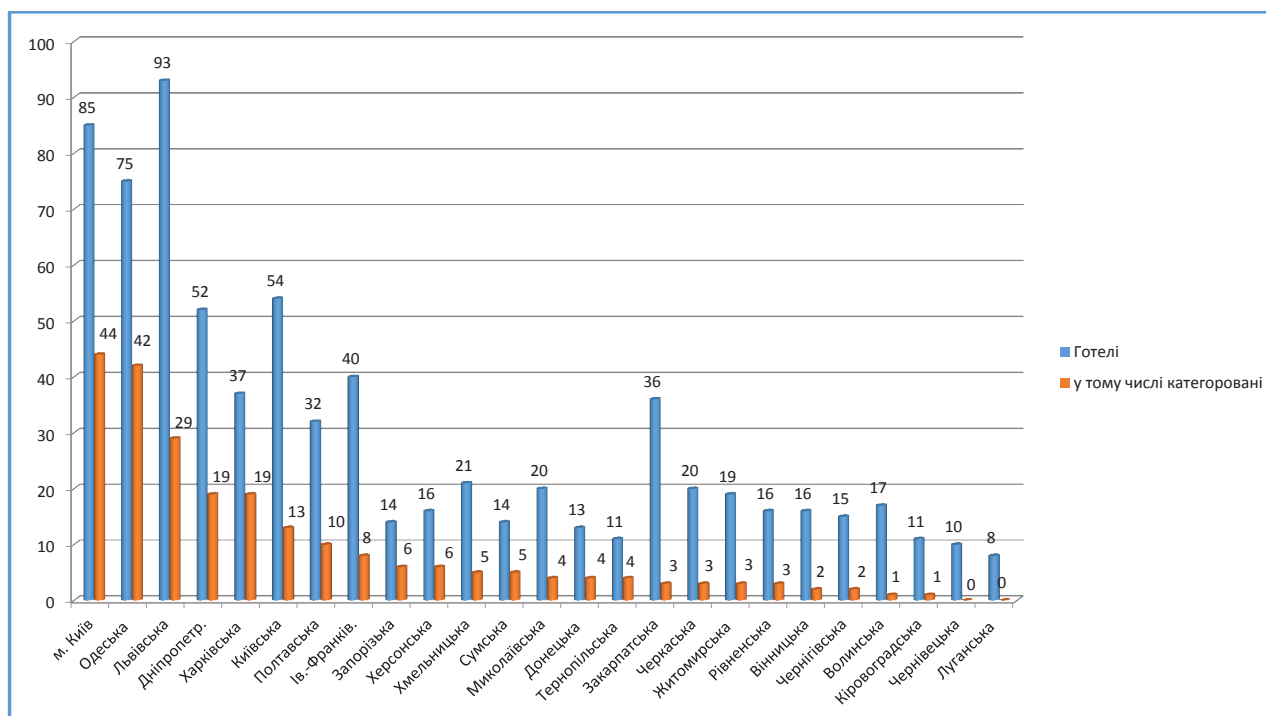

Рис. 1. Поширення готелів, зокрема категорованих, по областях України, од.

Таблиця 2

Структура категорованих готелів України та Одещини

Категорія	Категоровані готелі України		Категоровані готелі Одещини	
	Кількість, од.	Частка у підсумку, %	Кількість, од.	Частка у підсумку, %
1*	12	5,1	4	9,5
2*	26	11,0	3	7,1
3*	95	40,3	8	19,0
4*	74	31,3	15	35,7
5*	29	12,3	12	28,7
Усього	236	100,0	42	100,0

Таблиця 3

Відомості про тризіркові готелі, розташовані на території Одещини

№ з/п	Найменування тризіркових готелів	Місце розташування	Кількість		Заклади ресторан. господарства при 3-зіркових готелях		Інфраструктура тризіркових готелів						Середня вартість розміщення у номері «Стандарт», грн.	Оцінка на Booking.com	Кількість відвідувань на Booking.com
			спальних місць у номерах	банкетних місць у ресторанах	Ресторани, од.	Бари, од.	Кількість конференц-залів	Бізнес-центр	Басейн відкритий / закритий	Фітнес центр / Масаж. каб.	Сауна / лазня	Екскурсійне обслуговує.			
1	Лермонтовський	Парк Шевченка	58	80	1	0	2	1	0/0	0/1	0/0	+	990	8,7	231
2	Пале Рояль	Центр	48	60	1	0	0	1	0/0	0/0	0/0	+	1490	9,0	386
3	Юність	Аркадія	Готель знаходиться на реконструкції												
4	Мирний курорт	В. Фонтан	350	150	1	1	14	1	0/0	1/1	0/0	+	950	7,9	69
5	Раціотель Маренеро	Пересип	78	36	1	1	1	1	0/0	0/0	0/0	+	890	8,3	201
6	ГК Одеса	Аркадія	440	630	5	1	8	1	0/0	1/0	0/0	+	810	8,0	1021
7	Аркадія	Аркадія	440	100	1	1	4	1	0/1	1/0	0/0	+	790	7,7	972
8	Рута	Смт Затока	1000	300	2	1	2	0	0/0	0/1	0/0	+	900	7,3	27
Загалом			2414	1356	12	5	31	6	0 / 1	3 / 3	0/0		x	x	x
У середньому на один готель			345	195									975	8,1	415

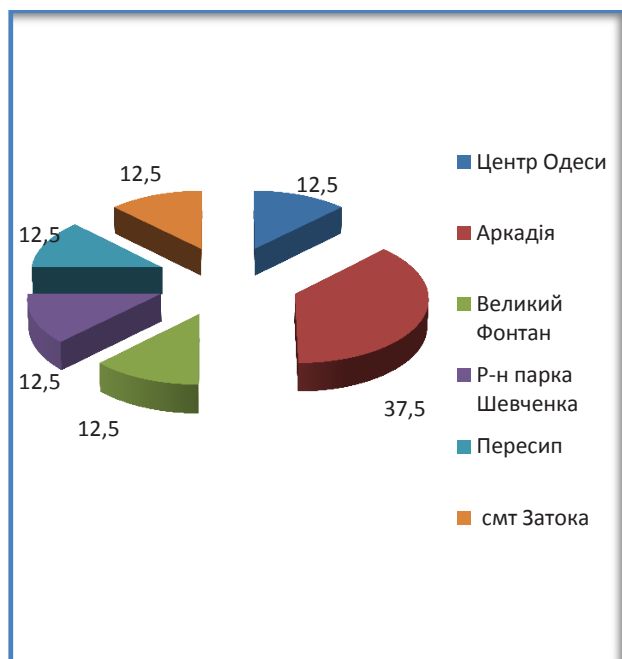

Рис. 3. Структура тризіркових готелів Одеського регіону за місцем їх розташування

Варто зазначити, що третина (37,5%) тризіркових готелів Одещини належать до малих за ємністю, тобто їх місткість не перевищує 100 спальних місць. Середніми за місткістю є готелі «Юність» та «Мирний курорт» (від 100 до 400 місць) – 25%, крупними вважаються 37,5% готелів.

Позитивною рисою тризіркових готелів Одещини є можливість проведення ними банкетів та інших заходів, пов'язаних з організацією харчування (фур-

шетів, кава-брейків, бізнес-ланчів тощо). Так, усі досліджувані готелі оснащені ресторанами. Понад 40% з них мають бари (5 од.). Загальна кількість банкетних місць при ресторанах готелів становить 1356. Більшість (78%) банкетних місць знаходяться при готелях м. Одеси (1056 місць), 300 місць (22%) – у Затоці. В середньому по Одещині на один тризірковий готель припадає по 195 банкетних місць, що є досить високим показником.

Проте інфраструктура готелів, яка призначена для надання додаткових послуг розважального та спортивно-оздоровчого характеру, потребує поліпшення. Так, наприклад, із 7 (готель «Юність» не розглядається) тризіркових готелів тільки 2 мають закриті басейни; фітнес-залами та масажними кабінетами оснащені лише 3 готелі. Відкритих басейнів, СПА-салонів, саун або лазень не має жоден із досліджуваних готелів. Проте за українським законодавством кожен готель, який прагне отримати категорію 3*, повинен мати щонайменше два об'єкти з перерахованих: плавальний басейн, сауну, тренажерний зал, солярій, масажну, спортивний зал. Серед тризіркових готелів Одещини тільки «Мирний курорт» та «Аркадія» відповідають встановленій категорії за цими критеріями (фітнес-центр та масажна, фітнес-центр та закритий басейн відповідно). Наявність залу для проведення культурних або ділових заходів з аудіо- та відеоапаратурою також є обов'язковою умовою для отримання категорії 3 зірки. Проте один із готелів – «Пале Рояль» – не має у власній структурі цих приміщень.

Згідно з даними табл. 3, шість тризіркових готелів Одещини обладнані залами для проведення ділових заходів, кількість яких становить 31 од. Найбільша їх кількість знаходиться на Великому Фонтані (завдяки готелю «Мирний курорт») – 14 залів, або 45%. Друге місце з цього показника належить тризірковим готелям Аркадії – 12 залів,

або 38,7%, третє та четверте – району парку Шевченка та Затоці – по 2 зали, або по 6,5%, останнє – Пересипу – 1 зал, або 3,3%.

Технічне оснащення конференц-залів тризіркових готелів Одещини включає стандартний набір елементів: мультимедійний проектор, радіомікрофони, звукопідсилювальне обладнання, синхронний переклад, затемнення залу, кондиціювання повітря, бездротовий Інтернет. Доцільною вважається також наявність виставкової площі.

Так, конференц-зали, кімнати для переговорів та зали для нарад усіх 7 тризіркових готелів Одеського регіону оснащені мультимедійними проекторами, звукопідсилювальним обладнанням. У них є можливість проводити відеоконференції. Проте виставкової площі традиційно не вистачає – тільки 3 готелі із досліджуваних – «Мирний курорт», «Аркадія» та «ГК Одеса» – мають її у власній структурі.

Найвищий рейтинг на Booking.com належить тризірковому готелю «Пале Рояль» – 9,0 балів. Однак цей засіб розміщення не має у своїй структурі ні залів для проведення культурних та конференц-заходів, ні приміщень для біологічного відновлення організму. Його послугами, як правило, користуються люди, що приїжджають у відрядження, яким потрібний здебільшого бізнес-центр (який є в готелі).

Найнижчий рейтинг на Booking.com в обласному центрі має готель «Аркадія» – 7,7 бала, який, проте, забезпечений всією необхідною інфраструктурою, властивою тризірковим готелям, згідно з ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів».

Загалом середній рейтинг готелів Одещини, категоризованих на 3 зірки, в системі Booking.com становить 8,1 бала. При цьому оцінки вище ніж 8,1 бала отримали три готелі – «Пале Рояль» (9,0 балів), «Лермонтовський» (8,7 бала) та «Раціотель Маренеро» (8,3 бала), що належить мережі «Рейкарц-готелі».

Висновки з проведеного дослідження свідчать, що:

– Одеський регіон посідає друге місце в Україні після м. Києва за розвитком сегменту категоризованих готелів (42 готелі із 236).

– Одещина має найвищу частку категоризованих готелів в Україні – 56% (42 готелі із 75, які є за статистичними даними).

– Кількість тризіркових готелів Одеської області становить 19% від загальної кількості категоризованих готелів регіону (8 готелів із 42).

– На Одещині є явний дисбаланс у структурі категоризованих засобів розміщення: тризірковим готелям належить 19%, а п'ятизірковим – близько 30%.

– Щодо тризіркових готелів Одеського регіону, то їхня частка в структурі категоризованих готелів – 19% – не відповідає європейським нормам, де цьому показнику зазвичай належить понад 60%.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Галасюк С.С. Аналіз інфраструктури чотиризіркових готелів Одеського регіону / С.С. Галасюк, К.С. Пугачова-Тонконогова // Інфраструктура фінансового ринку: формування та перспективи розвитку в умовах інноваційної економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 12-13 травня 2017 р.). К.: ГО «Київський економічний науковий центр», 2017. С. 18–22.
2. Галасюк С.С. Бізнес-готелі на ринку ділового туризму Одеського регіону / С.С. Галасюк // Інфраструктура ринку: науковий практичний журнал. Вип. 5. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2017. С. 139–145.
3. Бойко М.Г. Готельна справа: електронний підручник / М.Г. Бойко, Л.М. Гопкало. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 516 с.
4. Кузнецова Н.М. Регіональний вимір розвитку туристичного та готельного бізнесу: монографія / Н.М. Кузнецова, С.Г. Нездодимов. Одеса: Астропринт, 2010. 256 с.
5. Мальська М.П. Готельний бізнес: теорія і практика: навчальний посібник / М.П. Мальська, І.Г. Пандяк. К.: Центр учбової літератури, 2012. 472 с.
6. Білецька І.М. Національні особливості організації готельної справи у світовій індустрії гостинності / І.М. Білецька // Ефективна економіка. 2015. –№ 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_1_40.
7. Галасюк С.С. Основні підходи до категоризації готелів в різних країнах світу / С.С. Галасюк // Бізнес та його розвиток в умовах ринкової економіки: проблеми та перспективи: збірник тез наукових робіт учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12–13 травня 2017 р.). Одеса: Центр економічних досліджень та розвитку, 2017. С. 36–40.
8. Галасюк С.С. Международный опыт категоризации средств размещения туристов / С.С. Галасюк // Стратегия развития индустрии гостеприимства и туризма: Материалы международной научно-практической конференции. Орел: Госуниверситет-УНПК, 2011.
9. Основи готельно-ресторанної справи: навчальний посібник / Н.І. Данько, А.Ю. Парфененко, П.О. Подлепіна, О.О. Вишневська / за заг. ред. А.Ю. Парфененка. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 288 с.
10. Колективні засоби розміщування в Україні за 2016 рік: статистичний бюлетень. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Реєстр свідоцтв про встановлення категорій готелям (е поточній редакції). URL: <http://www.me.gov.ua / Documents/RestrSvidotstvProVstanovlenniaKategori>.